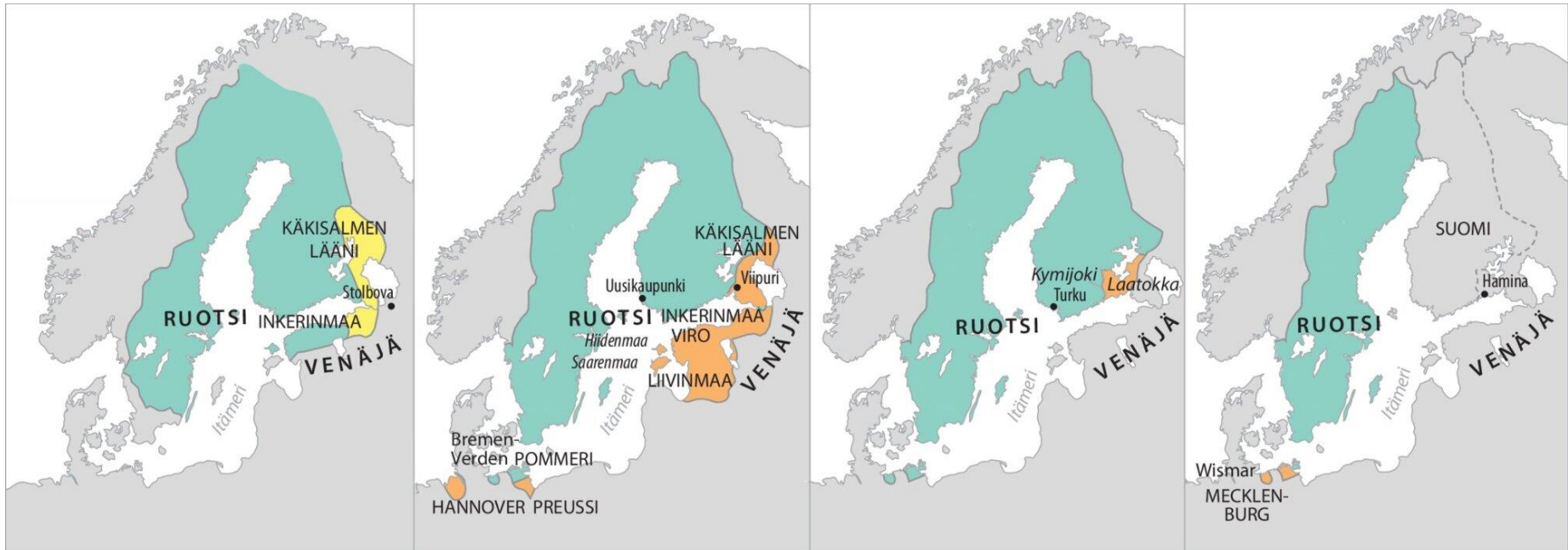

Suomi osana Venäjän valtakuntaa

KUUSANKOSKEN LUKIO/PÄIVI PARKKONEN

RUOTSIN RAJOJEN KEHITYS VUOSINA 1617–1809

■ Ruotsiin liitetty alue

■ Ruotsin menettämä alue

Merkkien selitykset koskevat kaikkia karttoja

Stolbovan rauha 1617, Uudenkaupungin rauha 1721, Turun rauha 1743, Haminan rauha 1809 (ns. Vanha Suomi liitettiin Suomeen 1812)

PÄÄLINJAT ENNEN AUTONOMIAA:

- Vuonna 1000 Suomessa kolme heimoa: suomalaiset, hämäläiset, karjalaiset. Ahvenanmaalla ruotsalaisia ja pohjoisessa lappalaisia. Suomessa n. 100 000 asukasta.
- Ristiretkiaika: ortodoksisuus (itä) ja katolisuus (länsi) valtapolitiikkaa Suomen alueella. **Pähkinäsaaren rauha 1323.**
- 1500-luvun alussa Ruotsin valtakunnan synty, Vaasa-suku valtaan, uskonpuhdistus (luterilaisuus). Suomi tiiviimmin Ruotsin yhteyteen. Kirjakielen kehitys (Mikael Agricola). **Täyssinän rauha 1595.**
- 1600-luku Suurvalta-Ruotsi, Suomi eli Itämaa tukialueena.
 - **Stolbovan rauha 1617** -> Suurvalta-Ruotsi syntyy
 - **Uudenkaupungin rauha 1721** -> Suurvalta-Ruotsi romahtaa
- 1700-luku kasvava Venäjän uhka, Ruotsi tavoittelee suurvalta-aseman palauttamista.
 - **Turun rauha 1743** -> Kymijoen itäpuoli eli vanha Suomi siirtyy Venäjälle

Suomi liitetään Venäjään 1809

**NAPOLEONIN SODAT
1803-1815**

Suomen liittäminen oli seurausta suurvaltojen välisestä politiikasta:

Ranska asetti Ison-Britannian kauppasaartoon v. 1806, koska se ei kyennyt voittamaan tätä sodassa.

**TILSITIN SOPIMUS 1807
NAPOLEON I JA ALEKSANTERI I**

Kauppasaartoon liittyi vuonna 1807 Venäjä, jonka oli tarkoitus painostaa Ruotsi mukaan saartoon.

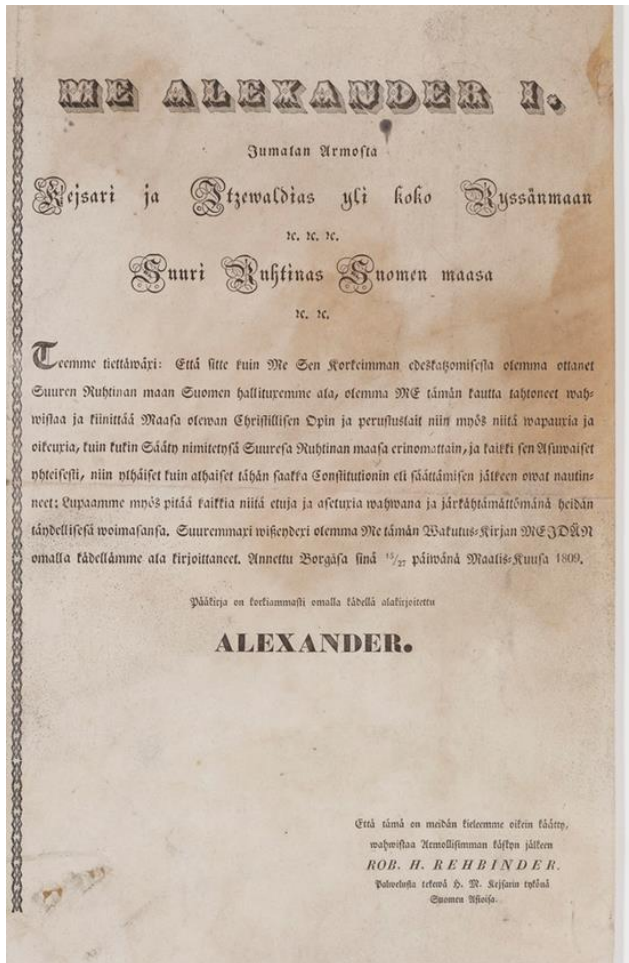
Sodassa Venäjä valloitti Suomen.

Ruotsi kieltäytyi, ja lopulta Venäjä aloitti sodan Ruotsia vastaan pakottaakseen tämän mukaan kauppasaartoon.

**HAMINAN RAUHA 1809
RUOTSI MENETTI SUOMEN ALUEEN
VENÄJÄLLE (1/3 PINTA-ALASTA)**

**SUOMEN SOTA 1808-1809
RUOTSI HÄVISI VENÄJÄLLE**

Suomen sota 1808–1809

- Suomen sota käytiin Venäjän ja Ruotsin välillä helmikuussa 1808 –syyskuussa 1809.
- Venäjä valloitti Suomen vuoden 1808 aikana.
- Aleksanteri I kutsui kokoon Porvoon maapäivät sodan aikana maaliskuussa 1809.
- Maapäivien loppuksi keisari Aleksanteri I antoi hallitsijanvakuutuksen ja lupasi säilyttää
 - säätyjen oikeudet
 - vanhan uskonnon
 - perustuslait.
- Näin Suomi sai autonomian.

Aleksanteri I:n antama hallitsijanvakuutus

Me Alexander I

Jumalan Armosta

Kejsari ja Itzewaldias yli koko Ryssänmaan

etc. etc. etc.

Suuri Ruhtinas Suomen maasa

etc. etc.

Teemme tiettäwäxi: Että sitte kuin Me Sen Korkeimman edeskatzomisesta olemma ottaneet Suuren Ruhtinan-maan Suomen hallituxemme ala, olemma Me tämän kautta tahtoneet wahwistaa ja kiinittää Maasa olewan Christillisen Opin ja perustuslait niin myös niitä wapauxia ja oikeuxia, kuin kukin Säätö nimitetysä Suuresa Ruhtinan-maasa erinomattain, ja kaikki sen Asuwaiset yhteisesti, niin ylhäiset kuin alhaiset tähän saakka Constitutionin eli säättämisen jälkeen owat nautineet: Lupaamme myös pitää kaikkia niitä etuja ja asetuxia wahwana ja järkähtämättömänä heidän täydellisesä woimasansa. Suuremmaxi wisseydexi olamma Me tämän Wakutus-Kirjan Meidän omalla kädellämme ala kirjoittaneet.

Annettu Bårgåsa sinä 15. [27.] päivänä Maalis-Kuusa 1809.

Pääkirja on korkiammasti omalla kädellä alakirjoitettu

ALEXANDER

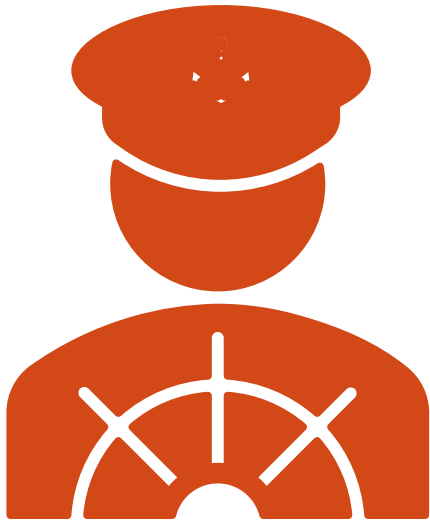
Mikä muuttui autonomian myötä?

Taloudelliset muutokset:

verot Suomesta Suomen tarpeisiin
tulliraja
oma budjetti
rupla rahaksi Ruotsin rahan rinnalle

Hallinnolliset muutokset:

Suomen rajat määriteltiin
oma keskushallinto
valta suomalaisille virkamiehille
ei asevelvollisuutta
"Vanha Suomi" liitettiin Suomeen 1812
Helsingistä pääkaupunki 1812

Suomesta autonominen: miksi?

- Aleksanteri I halusi rauhoittaa Suomen alueen (Napoleonin sodat käynnissä Euroopassa).
- Suomesta näyteikkuna Eurooppaan Venäjän uudistamisesta.
- Tsaari halusi kokeilla liberaalia lainsäädäntöä.
- VENÄJÄN hallinnon heikkous ja kehittymättömyys 1800-luvun alkupuoliskolla -
> Venäjä ei kyennyt kytkemään Suomea tiiviisti osaksi valtakuntaa.

Venäjän tsaarit
Autonomisen Suomen
aikana 1809-1917

Aleksanteri I 1801-1825
Nikolai I 1825-1855
Aleksanteri II 1855-1881
Aleksanteri III 1881-1894
Nikolai II 1894 - 1917

Emanuel Thelningin (1767–1831) maalaus
Porvoon valtiopäivien avajaiset (1812).

AUTONOMIAN AJAN HALLINTO

HELSINKI

Kenraalikuvernööri

- toimi Suomessa keisarin edustajana
- valvoi Suomea

Senaatti

- johti Suomen omaa hallintoa ja päätti rahojen käytöstä
- teki yhteistyötä ministerivaltiosihteerin kanssa

Säätyvaltiopäivät

- hyväksyi lait
- kokoontui säännöllisesti vasta vuodesta 1863 alkaen

PIETARI

Keisari

- oli Suomen suuriruhtinas
- johti ulkopolitiikkaa ja armeijaa
- antoi lakiesitykset ja vahvisti säädetyt lait

Ministerivaltiosihteeri

- esitteli Suomen asiat keisarille
- edusti Suomea Pietarissa

Yhteiskuntaryhmät: säätyläiset

- Säätyläisiä toimi virkamiehinä, lääkäreinä, upseereina, opettajina, pappeina ja kauppiaina.
- Ei ruumiillista työntekoa.
- Maaseudulla asuivat herraskartanoissa, kaupungissa virkataloissa.
- Uskoivat säätyläisten ylemmyyteen yhteiskunnassa.
- Arvojärjestys näkyi:
 - Käytöstavoissa
 - Koulutuksessa
 - Maailmankatsomuksessa

Rahvas:

Maaseutu:

- Rengit, piiat, muonamiehet
- Lampuodit
- Torpparit
- Mäkitupalaiset
- Loiset

Kaupungit:

- Rengit, piiat
- Palvelijat
- Tehdastyöläiset

Säätyihin kuulumattomien väestöllinen osuus kasvoi. Väestönkasvua lisäsivät: hygienia, ravitsemus, terveydenhuolto.

Sääty-yhteiskunnasta luokkayhteiskunnaksi:

Tilattoman väestön tilanne ongelmallinen

- Työvoiman tarve väheni koneistumisen myötä
- Tilallisten tulotaso nousi= metsätulot ja maatalouden tehostuminen

Teollisuustyöväestön huonot olot

- Palkkataso, pitkät työpäivät, huonot työ -ja asuinolot

Muuttoliike

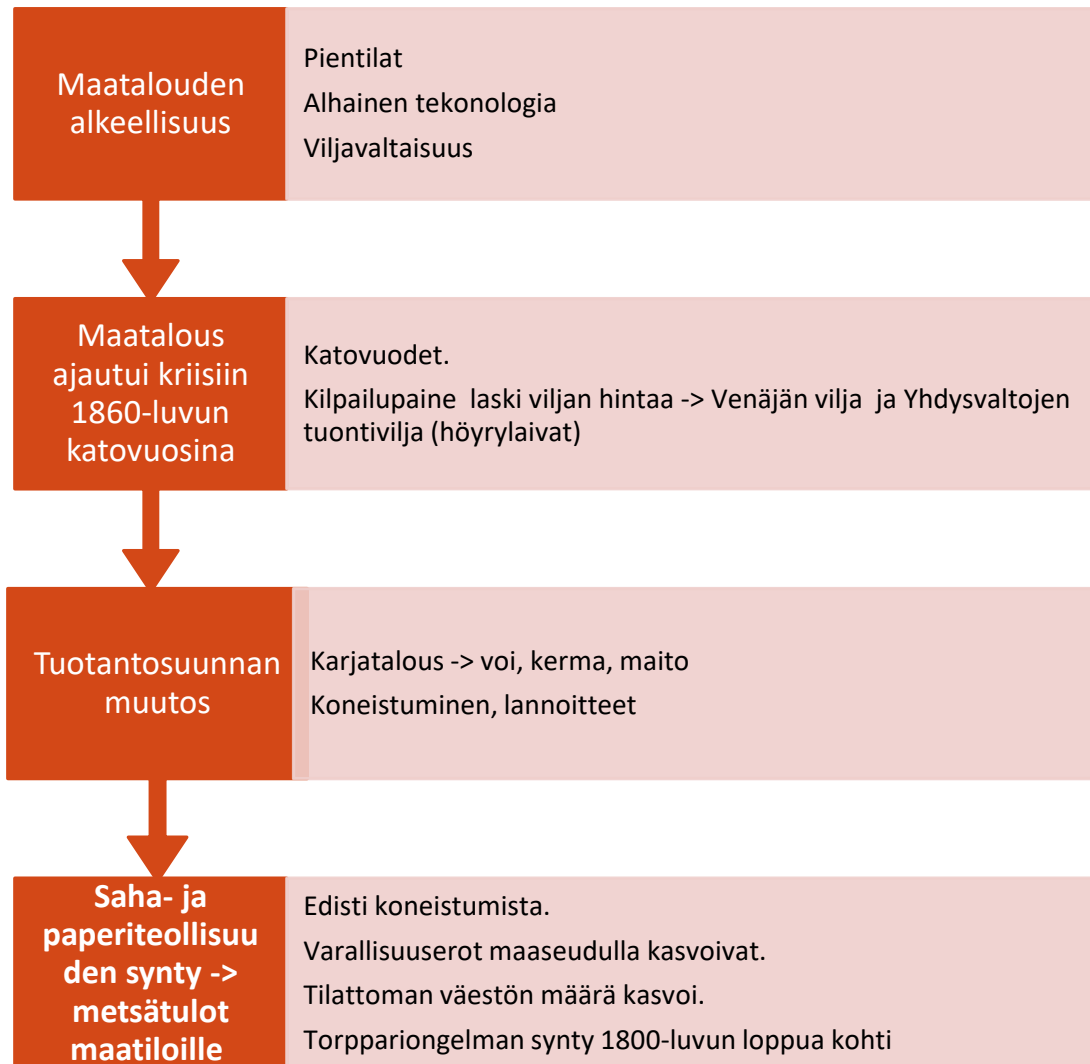
- Kaupunkeihin
- Siirtolaisuus
 - Pietari
 - Yhdysvallat, Kanada

Naisten asema

- Elinkeinovapaus 1878, yliopisto-opinnot 1901, äänioikeus 1905

TEHTÄVÄ:

TAULUKKO TEOLLISTUMISEN EDELLYTYKSET/TÄYDENNETÄÄN
YKSIN/PARIN KANSSA.

Maatalouden rakennemuutos:

Talous:

Merkantilismista liberalismiin aikaan

- rajoituksista elinkeinovapauksiin

Mitkä säädökset mursivat merkantilismin?

- 1857 höyrysahojen perustamislupa
- 1859 maakauppakielto kumottiin
- 1861 sahauskiintiöt poistettiin
- 1879 elinkeinovapauslaki

Pääomien hankinta mahdollistui:

- Pankkilaitos, osakeyhtiöL 1864, oma raha 1860 (MK)

Mitkä tekijät hidastivat metsäteollisuuden kehitystä?

- Kotimaan pienet markkinat, elinkeinorajoitukset, heikot liikenneyhteydet, pääomien puute, koulutustason alhaisuus, köyhyys.

Suomalaiset alkoivat vaurastua ja kaupungit kehittyä

- Teollisuustyöväestön synty
- Kaupungistuminen
- Liikenneyhteyksien paraneminen: rautatiet, kanavat.
- Säätyvaltiopäivät säännöllisiksi 1863
- Kunnallisuudistus 1865 (köyhät, koulut, sairaat -> kuntien huolehdittava)

Kansallinen herääminen: Runeberg (kansallisrunoilija), Lönnrot (Kalevala), Snellmann (kieli, raha, yhteiskunta)

Yhteenvedo: autonomisen Suomen asema osana Venäjää

Autonomia = sisäinen itsehallinto

Venäjän/keisarin vastuulla

- Ulkopolitiikka
- Maanpuolustus ja sisäinen turvallisuus

Suomi sai:

- Virkamiehistö ja keskushallinto
- Hallituskonselj -> senaatti + valtiopäivät (lainsäädäntötyö 1809-> 1863 "valtiotyö")
- Ruotsin vallan ajan lait, uskonto ja säätyjen oikeudet säilyivät.
- Tulliraja
- Posti (-> sortovuodet, surumerkki)
- Armeijasta vapautus (-> 1881 yleinen asevelvollisuus)
- Raha(taaleri+rupla -> 1860-l MK)
- Verotulot Suomen hyväksi

1800-luvun aikana kansallinen herääminen alkoi ja kehitys kohti itsenäistä Suomea vahvistui.

Suomen kansa jakautui säätyläisiin ja rahvaaseen.

Teollistuminen ja yhteiskunnalliset uudistukset käynnistyivät 1860-luvulla.